

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **Q. V. T.**, narozený dne X.,
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie,**
sídlem Olšanská 2, 130 51 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2022, č. j. CPR-15952-3/ČJ-2021-930310-V249

takto:

- I. Rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, ze dne 27. 1. 2022, č. j. CPR-15952-3/ČJ-2021-930310-V249, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 14 466,50 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezené věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2022, č. j. CPR-15952-3/ČJ-2021-930310-V249 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. města Prahy, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 22. 4. 2021, č. j. KRPA-223663-16/ČJ-2020-000022-50 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím byla žalobci uložena povinnost opustit území členských států Evropské unie podle ustanovení § 50a odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

II. Žalobní body

2. Napadené rozhodnutí je zatíženo vadou nezákonnosti, když žalovaný a prvostupňový správní orgán dostatečně ve svých rozhodnutích nereflektovaly poměry žalobce, a tedy ani otázku přiměřenosti rozhodnutí o opuštění území členských států Evropské unie v kontextu všech relevantních skutečností, jež ve svém souhrnu tvoří sféru soukromého a rodinného života. Napadenými rozhodnutími došlo nejen k porušení četných ustanovení správního řádu (základní zásady správního řízení, § 2 odst. 3, 4 či ustanovení § 4 odst. 1 správního řádu), zákona o pobytu cizinců, ale i relevantních lidskoprávních dokumentů, jež garantují jednotlivcům právo na respektování a zachování soukromého a rodinného života.
3. V případě žalobce nedošlo k dostatečnému posouzení přiměřenosti rozhodnutí ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců a ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Ani v případě, kdy nejsou u cizince shledány důvody pro zahájení řízení o správním vyhoštění a správní orgán přistoupil k vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území ve smyslu § 50a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců, není nijak dotčena povinnost správního orgánu z pohledu čl. 8 Úmluvy zkoumat přiměřenost dopadů všech rozhodnutí, tedy i rozhodnutí o povinnosti opustit území dle § 174a zákona o pobytu cizinců. Jediným důvodem neshledání nepřiměřenosti rozhodnutí nemůže být fakt, že rozhodnutí o povinnosti opustit území je mírnější než správní vyhoštění (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2017, č. j. 7 Azs 24/2017-29).
4. Obtížná reintegrace a hrozící hmotná nouze jsou pouze dvě skutečnosti, které jsou relevantní při posouzení možnosti žalobce vycestovat. Mnohem závažnější skutečností je samotný fakt, že žalobce na území České republiky strávil již více jak 34 let svého života a založil zde již vícegenerační rodinu. V materiálním smyslu jej za cizince de facto ani považovat nelze. Žalobce odkázal na čl. 12 odst. 4 Mezinárodního Paktu o občanských a politických právech, který státní občanství v uvedeném kontextu považuje toliko za formální pojítka mezi státem a jednotlivcem. O to naléhavější důvody musí být přítomny v případě žalobce, aby osvědčily skutečnost, že je žalobci skutečně zapotřebí uložit opatření směřující k jeho nucenému vycestování. Žalobce odkázal na čl. 16 odst. 3 Všeobecné deklarace lidských práv, čl. 8 Úmluvy a na čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, které zakotvují právo na respektování soukromého a rodinného života. Ustanovení čl. 8 Úmluvy stanoví ve svém druhém odstavci, za jakých podmínek může státní orgán zasahovat do práva na respektování soukromého a rodinného života, obydli a korespondence. Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve své judikatuře stanovil několik podmínek pro aplikaci uvedeného ustanovení a ke každému omezení práva na soukromý a rodinný život může dojít toliko za splnění tzv. třístupňového testu. Státní opatření vedoucí k nucenému vycestování cizince může být ve světle čl. 8 Úmluvy ospravedlněno toliko v případě, že se jedná o (1) opatření založené a uskutečněné na podkladě zákonné normy, (2)

cíl uvedeného opatření musí spadat pod jednu z taxativních kategorií uvedených v čl. 8 odst. 2 Úmluvy a (3) uvedené opatření musí být současně nezbytné v demokratické společnosti.

5. Přestože lze konstatovat, že byla splněna přinejmenším první z výše uvedených podmínek, obtížnější situace nastává v případě podmínky třetí – tedy v případě otázky, zda je uložení povinnosti opustit území v kontextu situace žalobce opatřením nezbytným v demokratické společnosti. Žalobce odkázal na rozhodnutí ESLP ve věci Berrehab proti Nizozemsku, kde uvedený požadavek nezbytnosti opatření byl definován následovně: „[n]ezbytnost znamená, že zásah (do soukromého a rodinného života jednotlivce, pozn.) odpovídá naléhavé společenské potřebě, a zejména, že je přiměřený sledovanému legitimnímu cíli.“ (Rozhodnutí ESLP ve věci Berrehab v. Nizozemí ze dne 21. 6. 1988, stížnost č. 10730/84, bod 28 rozhodnutí). Je tedy na státu, aby odůvodnil, proč je v daném případě nutné, aby převážil zájem státu nad zájmy cizince a zájmy jeho rodinných příslušníků, resp. aby odůvodnil existenci naléhavé společenské potřeby. V tomto ohledu žalobce odkázal na rozhodnutí ESLP ve věci Boughanemi proti Francii (rozhodnutí ze dne 24. 4. 1996, stížnost č. 22070/93, body 40 a 42), podle kterého zhodnocení, zda je uvedený zásah v demokratické společnosti nezbytný, se odvíjí od posouzení otázky, zda je mezi relevantními opačnými zájmy státu a jednotlivce a jeho rodinných příslušníků spravedlivá rovnováha.
6. Jakákoliv podobná úvaha v obou rozhodnutích zcela absentuje. I kdyby soud dospěl k závěru, že správní orgány oba zájmy alespoň určitým způsobem ve svých rozhodnutích skutečně vážily, bylo by možné jejich přístup označit za restriktivní, a tedy i nesouladný z pohledu Úmluvy.
7. Na jedné straně stojí „vícegenerační“ rodinný život žalobce na území České republiky, skutečnost, že Česká republika je místem, kde je realizován veškerý jeho rodinný a soukromý život, jeho i zájem jeho rodinných příslušníků, v mnoha případech již státních občanů České republiky, na tom mít a udržovat vzájemný kontakt a jednoduše být pospolu jako jeden rodinný celek a na druhé straně stojí nynější situace nelegálního pobytu žalobce, která vyplynula ze skutečnosti, že žalobce skutečně v minulosti jednal způsobem nesouladným z pohledu trestněprávních norem. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí vyjadřuje k tomu, že žalobce evidentně nerespektuje a pohrdá tuzemským právním řádem a že on i jeho rodinní příslušníci odloučení „zvládnou“, popřípadě jeho nejbližší rodinní příslušníci mohou vycestovat do Vietnamu (například jeho manželka), což žalobce považuje v kontextu pobytové historie i skutečnosti, že jeho synové i jejich děti jsou státními občany České republiky, přinejmenším za ne zcela vhodné odůvodnění, které je důvodem pro zrušení rozhodnutí. Takové odůvodnění nemůže vyhovovat výše uvedeným judikатурním závěrům ESLP a nemůže být v souladu s čl. 8 Úmluvy.
8. Žalobce podotkl, že přístup spočívající v poukazu na skutečnost, že by rodinní příslušníci žalobce s ním mohli vést rodinný život v zemi jiné, byl v teoretické rovině možná platný za existence bývalé Komise pro lidská práva, v současnosti tomu však není.
9. Žalobce je z pohledu judikatury ESLP k čl. 8 Úmluvy tzv. dlouhodobě usazeným migrantem (settled immigrant), tedy jakýmsi „privilegovaným cizincem“ ve vztahu k cizincům ostatním z pohledu čl. 8 Úmluvy. Na jeho případ se proto vztahují i tzv. Boulthoff kritéria (rozhodnutí ESLP ve věci Boulthoff proti Švýcarsku ze dne 2. 8. 2001, č. stížnosti 54273/00) rozšířená o závěry a kritéria vyplývající z následného rozhodnutí ESLP ve věci Ünner proti Nizozemsku (rozhodnutí Velkého senátu ESLP ze dne 18. 10. 2006, stížnost č. 46410/99).

10. Správní orgány měly zohlednit kritéria: 1) povaha a závažnost trestného činu spáchaného stěžovatelem, 2) délka jeho pobytu v hostitelské zemi, 3) doba od spáchání trestného činu a chování stěžovatele během ní, 4) státní občanství různých dotčených osob, 5) rodinná situace stěžovatele, zejm. doba trvání manželství, jakož i ostatní okolnosti svědčící o existenci skutečného rodinného života, 6) otázka, zda manžel stěžovatele při vzniku rodinného pouta věděl o trestné činnosti stěžovatele, 7) otázka, zda z manželství vzešly děti, a jejich věk, 8) závažnost obtíží, kterým by manžel stěžovatele čelil v domovské zemi, 9) zájem o blaho dětí, zejména s ohledem na obtíže, kterým by čelily v domovské zemi, 10) pevnost rodinných, sociálních a kulturních vazeb s hostitelskou a domovskou zemí.
11. Daná kritéria bylo nutné posuzovat nikoli izolovaně, nýbrž ve vzájemných souvislostech a v souvislosti i s právem na respektování soukromého a rodinného života rodinných příslušníků žalobce. Správní orgány se nevypořádaly a opomenuly přinejmenším konfrontovat své závěry s 2., 3., 4., 5. a 10. kritériem. Tvzení, že žalobci „není do budoucna zamezen vstup na území České republiky“, popř. že „rozhodnutím dle § 50a nedochází k přímému ani nepřímému vyhoštění účastníka řízení“, není v souladu s realitou. Je nutné vzít v potaz i skutečnost, že i samotné vycestování by mělo pro žalobce faktický charakter dlouhodobého odloučení od jeho rodinného zázemí v České republice. Žalobci nesvědčí tzv. bezvízový styk, získání pobytového oprávnění je navíc prostřednictvím zastupitelského úřadu ve Vietnamu dlouhodobě značně problematické. Žalobce zároveň po určitou dobu nebude splňovat podmínku trestní záchovalosti, jak je tato vymezena v § 174 zákona o pobytu cizinců, nebude tedy moci získat dlouhodobé vízum ani povolení k dlouhodobému pobytu. Uložení povinnosti opustit území žalobci se tak svými důsledky bude rovnat institutu správního vyhoštění, o to důležitější povinnosti žalovaného bylo posoudit přiměřenost rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.

III. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve svém vyjádření konstatoval, že žalobce neuvedl žádné nové skutečnosti. Žalovaný se s žalobními námitkami neztotožňuje a plně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde se podrobně vyjádřil k celé věci a přezkoumatelným způsobem uvedl důvody, pro které bylo shledáno naplnění znaků skutkové podstaty ustanovení § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. V řízení byly zjištěny a doloženy relevantní podklady pro konstatování protiprávního jednání žalobce a rovněž byla řádným způsobem zhodnocena přiměřenost rozhodnutí o povinnosti opustit území EU.
13. Žalovaný má za to, že ve svém rozhodnutí zcela srozumitelně uvedl, co v případě žalobce odůvodňuje naléhavou společenskou potřebu na vycestování žalobce bez ohledu na jeho rodinné a soukromé vazby na území České republiky. V tomto konkrétním případě tuto naléhavou společenskou potřebu odůvodňuje skutečnost, že žalobce se dopustil několika úmyslných trestných činů tím, že zcela vědomě a úmyslně řídil organizovanou skupinu páchající trestnou činností s přesahem na území více členských států Evropské unie, čímž způsobil České republice škodu ve výši 17 milionů, přičemž je nepochybné, že kdyby mu v této činnosti nebylo státními orgány České republiky zabráněno, tak by v ní pokračoval. Žalobce si byl vědom, že se jedná o činnost, která je vysoce společensky nežádoucí, a muselo mu být zřejmé, že pravděpodobnost zániku pobytového oprávnění je v takovém případě vysoká. Žalobce podal po svém propuštění z výkonu trestu žádost o přechodný pobyt za účelem sloučení rodiny s občankou Evropské unie, s níž ve skutečnosti nežil a žádný vztah

s ní neměl. Toto učinil relativně krátce po propuštění z vězení, když byl ve zkušební době (která běží do 14. 9. 2022). Jednalo se o závažné protiprávní jednání a projev pohrdání zákony České republiky, přičemž žalobce zároveň znevážil a zpochybnil pevnost a hloubku svého vztahu se svou manželkou, zároveň k vědomě nepravdivým výpovědím přiměl i další rodinné příslušníky. Žalovaný shrnuje, že je zcela zjevné, že je v nejlepším veřejném zájmu, aby se cizinci s takovýmto přístupem k hostitelské zemi na území České republiky nezdržovali, a zároveň je přesvědčen, že nelze od státu vyžadovat, aby projevil k rodinným poměrům a životním podmínkám cizince více respektu, než k nim chová on sám. Žalobce nadále dává najevo, že nehodlá respektovat zákony České republiky, když opakovaně nerespektuje rozhodnutí správních orgánů. Pokud jde o žalobcovu námitku, že žalovaný měl přihlídnout k tzv. Boulthoffovým kritériím, žalovaný uvádí, že se sice ve svém rozhodnutí nezabýval uvedeným rozhodnutím ESLP, přesto trvá na tom, že v tomto ohledu nic nezanedbal. Obsahem žalobcem uváděných Boulthoffových kritérií jsou totiž právě ty okolnosti, které správní orgány obou stupňů zjišťovaly a zvažovaly a své závěry odůvodnily, což je dle názoru žalovaného dostatečně patrné ze shromážděného spisového materiálu i z obsahu odůvodnění napadeného rozhodnutí i původního rozhodnutí o povinnosti opustit území Evropské unie.

14. Žalovaný je přesvědčen, že za daných okolností nelze od uložení povinnosti opustit území Evropské unie upustit a že je v daném případě třeba shledat napadené rozhodnutí přiměřeným opatřením. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správního spisu

15. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce se dne 27. 8. 2020 dostavil na pracoviště Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „OAMP“) za účelem vydání překlenovacího štítku. Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců zamítla odvolání žalobce proti rozhodnutí OAMP ze dne 6. 4. 2020, č. j. OAM-16513-46/PP-2017, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o udělení povolení k přechodnému pobytu. Žalobce proti rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců podal žalobu k Městskému soudu v Praze, které usnesením ze dne 25. 8. 2020, č. j. 6 A 85/2020-33, nebyl přiznán odkladný účinek. Žalobce byl dne 27. 8. 2020 podroben kontrole správního orgánu I. stupně na pracovišti Ministerstva vnitra OAMP. Správní orgán I. stupně zahájil s žalobcem dne 27. 8. 2020 řízení o správním vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona o pobytu cizinců.
16. Dne 15. 9. 2020 byl s žalobcem proveden výslech. Žalobce uvedl, že do České republiky přicestoval v srpnu roku 1988 kvůli studiu. Uvedl, že poté, co jej právní zástupce informoval o nepřiznání odkladného účinku, dostavil se dne 24. 8. 2020 na cizineckou policii, aby řešil svou bytovou situaci. Poslali ho pryč s tím, že má jít na OAMP, kde mu pomohou. Následně se dne 27. 8. 2020 dostavil na OAMP. Uvedl, že neodcestoval, neboť ve Vietnamu již nic nemá. Jel tam pouze kvůli důležitým věcem, jako bylo úmrtí jeho otce, jinak tam ale nejedí, neboť má veškeré vazby na území České republiky. V České republice má manželku, která má od roku 1997 trvalý pobyt, má zde dva syny, kteří jsou občané České republiky. Dále má v České republice vnoučata, která mají také české občanství. V České republice má také bratra, který má povolení k trvalému pobytu. Ve Vietnamu žije matka a teta žalobce. Když byl naposledy ve Vietnamu, bydlel v hotelu, nemá tam žádné zázemí. Názory žalobce a jeho matky se hodně rozcházejí. Uvedl, že žije ve společné domácnosti

s občanem Evropské unie. Celá rodina žije ve společné domácnosti. V České republice hlídá vnoučata. V České republice má rodinné, ekonomické, kulturní, a sociální vazby. Má zde závazky, splácí dluh v rámci soudního řízení s výrobcem cigaret P. M. Byl odsouzen za krácení daní a byl ve vězení od 15. 9. 2016 do 14. 9. 2017.

17. Dne 21. 1. 2021 byla na adrese místa pobytu žalobce provedena pobytová kontrola. Dveře otevřela manželka staršího syna žalobce. Pobytovou kontrolou bylo zjištěno, že v domě řešeném dispozičně 6 + kk bydlí celkem sedm osob: žalobce, jeho manželka, jejich dva dospělí synové, manželka staršího syna a vnoučata žalobce. Žalobce a jeho manželka nepracují a pomáhají manželce syna s dětmi.
18. Ve vyrozumění ze dne 5. 3. 2021 správní orgán I. stupně konstatoval, že jelikož bylo zjištěno, že důsledkem rozhodnutí o správním vyhoštění by byl nepřiměřeně zasažen soukromý nebo rodinný život žalobce, překvalifikoval řízení o správním vyhoštění na řízení o povinnosti opustit území členských států Evropské unie podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců.
19. Žalobce zaslal správnímu orgánu I. stupně vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí. Uvedl, že do České republiky přicestoval ve věku 29 let a na území České republiky strávil více než polovinu svého života. V roce 1992 za ním přicestovala jeho manželka s jejich starším synem. V roce 1993 se jim narodil druhý syn. Synové žalobce mají české občanství a jeho manželka má od roku 1997 povolení k trvalému pobytu. Žalobce má na území České republiky pevné rodinné a sociální vazby. Plně se zde integroval a navykl si místním zvyklostem a způsobu života. Oproti tomu došlo k oslabení jeho rodinných a sociálních vazeb v zemi původu. V případě návratu bude mít potíže s opětovným začleněním do tamějšího života, zejména pro něj bude s ohledem na jeho vyšší věk obtížné obstarat si ve Vietnamu zaměstnání, kterým by materiálně zabezpečil sebe a případně i své rodinné příslušníky. V případě návratu do Vietnamu hrozí žalobci a jeho rodinným příslušníkům hmotná nouze. Závažný dopad by mělo vycestování žalobce také na jeho rodinné příslušníky.
20. Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobci uložena povinnost opustit území členských států Evropské unie. Správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí uvedl, že rozhodnutí o povinnosti opustit území Evropské unie je v případě neoprávněně pobývajícího cizince vůbec nejmírnějším opatřením, které lze za dané situace přijmout. Rozhodnutím o povinnosti opustit území mu není znemožněn vstup na území jiných členských států Evropské unie. Toto rozhodnutí je „donucovacím“ prostředkem k tomu, aby cizinec svůj pobyt na území České republiky a Evropské unie uvedl do souladu se zákonem. Rodinné vazby žalobce budou narušeny jen na dobu, než si žalobce vyřídí nový pobytový status, který mu umožní oprávněně pobývat na území. Nic nebrání ani tomu, aby jeho rodinní příslušníci dočasně pobývali s ním mimo území České republiky, a poté se na území České republiky vrátili. Ve vycestování žalobci nebrání jeho zdravotní stav. Žalobci nic nebrání v tom, aby pobýval na území jiného státu v rámci schengenského prostoru a aby si poté zařídil pobytové oprávnění k pobytu na území České republiky. Žalobce může zároveň doprovodit rodinný příslušník. Žalobce zároveň uvedl, že ve Vietnamu má matku a tetu, úplně bez kontaktů na území Vietnamu tedy není. Rodinné vazby žalobce nelze podřadit pod § 179 zákona o pobytu cizinců, protože žalobce je sám plnoletou osobou, která je zodpovědná za uspořádání svého života. Právo na společný život s manželkou, syny, vnuky a dalšími členy rodiny není jeho případnou povinností opustit území popřeno, neboť mohou společně pobývat v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu. V daném

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

případě veřejný zájem na povinnosti opustit území převážil nad ochranou soukromého života. Správní orgán I. stupně zároveň zohlednil, že žalobce svou pobytovou situaci řešil. Také konstatoval, že povinnost žalobce vycestovat nebude mít vliv na povolení k pobytu jeho rodinných příslušníků.

21. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl. Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že z dikce ustanovení § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že kritéria přiměřenosti v rozhodnutí o povinnosti opustit území se neposuzují podle ustanovení § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, ale tento typ rozhodnutí je podmíněn posouzením přiměřenosti jeho zásahu do soukromého a rodinného života cizince ve smyslu návratové směrnice (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí), konkrétně ve smyslu čl. 5, který stanoví, že členské státy při provádění této směrnice náležitě zohlední nejvlastnější zájem dítěte, rodinný život a zdravotní stav dotčeného státního příslušníka třetí země a dodržují zásadu nenavrácení. Co se týká obtížné reintegrace žalobce do vietnamské společnosti a s tím spojenou hmotnou nouzí, žalovaný uvedl, že žalobce není již několik let oprávněn k výkonu výdělečné činnosti na území České republiky, lze tedy jen těžko předpokládat, že by to na území domovského státu mohlo být horší. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce si přivydělává tlumočením a překlady z vietnamštiny do češtiny. Žalobce by své znalosti češtiny a českého prostředí mohl využít i při pobytu v domovském státě. Dle názoru žalovaného se žalobce bude schopen v prostředí domovského státu zorientovat, tím spíše, že i po dobu svého pobytu na území České republiky udržoval styky s vietnamskou komunitou. Pokud jde o hrozící hmotnou nouzi, oba synové žalobce i jeho manželka jsou ekonomicky aktivní a vlastní několik nemovitostí, z nichž jim plynou další příjmy. Žalobce by mohli podporovat i po jeho vycestování do Vietnamu. Co se týká dopadu do rodinného a soukromého života, žalobce si uvědomoval, že svou činností riskuje ztrátu pobytového oprávnění. Po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody se se pokusil o získání pobytového oprávnění předstíráním vztahu s občankou Evropské unie. Pokusil se tedy úmyslně obejít zákon o pobytu cizinců za účelem získání pobytového oprávnění. Toto jednání dle žalovaného svědčí o tom, že žalobce pohrdá zákony České republiky a z předchozího trestu nevzal žádné ponaučení. K odloučení žalobce od své rodiny žalovaný uvedl, že k tomuto došlo v minulosti již dvakrát, poprvé, když byl ve vazbě, a podruhé, když vykonával trest odnětí svobody. Pokud jde o komplikace související s pandemií Covid-19, tak s negativními důsledky se potýkají prakticky všichni lidé na celém světě. Každé nucené vycestování představuje určitý negativní zásah do osobních poměrů účastníka řízení a jeho blízkých, avšak v daném případě se nejedná vzhledem k okolnostem případu o zásah nepřiměřený. Účastník řízení není držitelem žádného oprávnění k pobytu a nemá reálně možnost jakékoli pobytové oprávnění získat, neboť jakoukoli žádost musí podat na zastupitelském úřadě České republiky v zahraničí.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

22. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu žalobcem uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“). Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.

23. Podle ust. § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců *rozhodnutí o povinnosti opustit území policie vydá cizinci, který není držitelem platného oprávnění k pobytu vydaného jiným členským státem Evropské unie a na území pobývá neoprávněně, u něhož nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění nebo pokud by důsledkem rozhodnutí o správním vyhoštění byl nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života.*
24. Podle ust. § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.*
25. Rozhodnutí o povinnosti opustit území je ve své podstatě nejmírnějším opatřením pro cizince, který neoprávněně pobývá na území České republiky, neboť s tímto typem rozhodnutí není spojen zákaz opětovného vstupu na území po určitou dobu, čili dopady do soukromého a rodinného života již ze své podstaty budou méně intenzivní, než kdyby se jednalo o správní vyhoštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2018, č. j. 8 Azs 290/2018-27).
26. Dopady rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států Evropské unie do soukromého a rodinného života jsou s ohledem na absenci zákazu opětovného vstupu na území po určité období méně intenzivní, než v případě správního vyhoštění. Je třeba posuzovat, zda by vycestování cizince (s ohledem na to, jak složitý je v daném případě návrat cizince do České republiky) mohlo nepřiměřeně zasáhnout jeho soukromý a rodinný život. Nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince v důsledku vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území však bude zpravidla shledán pouze ve výjimečných situacích, které by odůvodňovaly naprostou nezbytnost přítomnosti cizince na území České republiky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35, nebo ze dne 23. 4. 2021, č. j. 3 Azs 45/2019-35).
27. Žalobní námitky žalobce směřovaly především do posouzení přiměřenosti rozhodnutí o povinnosti žalobce opustit území členských států Evropské unie. Žalobce namítal, že se správní orgány přiměřeností zásahu do jeho soukromého a rodinného života dostatečně nezabývaly. Městský soud shledal tuto námitku důvodnou.
28. Správní orgán I. stupně zahájil dne 27. 8. 2020 řízení o správním vyhoštění žalobce. Vyrozměním ze dne 5. 3. 2021 informoval žalobce, že zahájené řízení bude nadále posuzováno jako řízení o povinnosti opustit území členských států Evropské unie. Uvedl, že k tomuto závěru dospěl poté, co byla provedena pobytová kontrola, kde bylo zjištěno, že žalobce žije ve společné domácnosti se svou manželkou, snachou, dvěma syny a dvěma vnoučaty. Kromě žalobce a jeho manželky jsou všichni občané České republiky. Manželka žalobce má na území České republiky povolení k trvalému pobytu. Správní orgán ve vyrozumění konstatoval, že žalobci nebylo povolení k pobytu uděleno, „avšak dá se očekávat, že do budoucna se jedná v jeho případě pouze o formalitu. Účastník řízení má tak na území nezanedbatelné vazby, které by případným vydáním správního vyhoštění měly za následek nepřiměřený zásah do jeho zejména rodinného života. Účastník řízení je součástí zaběhlé domácnosti, a proto by ho trvalé vyhoštění, z pohledu správního orgánu, nepřiměřeně zasáhlo.

Proto správní orgán na základě zjištěných rodinných vazeb přistoupil na překvalifikování vedeného řízení“. V prvostupňovém rozhodnutí je dále uvedeno: „...rozhodnutí o stanovení povinnosti vycestovat z území Evropské unie je pouze ‘donucovacím’ prostředkem k tomu, aby obecně cizinec svůj pobyt na území České republiky a Evropské unie uvedl do souladu se zákonem,...oproti rozhodnutí o správním vyhoštění mu není znemožněn vstup na území jiných členských států Evropské unie“. Správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí dále konstatoval, že „rozhodnutím dle § 50a nedochází k přímému ani nepřímému vyhoštění účastníka, které by bylo spojené se zákazem vstupu na území členských států Evropské unie. Rodinné vazby budou narušeny jen na dobu, než si účastník k pobytu na území ČR vyřídí nový pobytový status, který mu umožní na území oprávněně pobývat. Je zcela na něm a v jeho vlastním zájmu, aby v době stanovené v rozhodnutí území ČR a EU opustil a tím bez právních překážek po zisku oprávnění k pobytu se mohl na území opět vrátit a prohlubovat zde své rodinné vazby. (...) Správní orgán právě proto bral zřetel na vazby jím na území uvedené a překvalifikoval řízení z řízení ve věci správního vyhoštění, které je spjato se zákazem pobytu na území smluvních států, ‘pouze’ na povinnost opustit území Evropské unie, a tím chtěl účastníka řízení ‘donutit’, aby si své pobytové oprávnění vyřešil v souladu se zákonem.“ Kromě těchto úvah správní orgán I. stupně obecně poznamenal, že mohou rodinní příslušníci žalobce pobývat společně s ním v zemi, kde budou všichni oprávněni k pobytu.

29. Žalovaný v napadeném rozhodnutí hodnotil možnou reintegraci žalobce do vietnamské společnosti a zároveň uvedl, že si žalobce za dopad do rodinného a soukromého života může sám, neboť na území České republiky páchal trestnou činnost.
30. Městský soud shledal posouzení přiměřenosti rozhodnutí o povinnosti opustit území do soukromého a rodinného života žalobce nedostatečným z pohledu požadavků § 174a zákona o pobytu cizinců a čl. 8 Úmluvy. Z prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že správní orgán I. stupně vycházel při posouzení přiměřenosti zásahu rozhodnutí z toho, že „zásahem“ v daném případě bude dočasný pobyt žalobce mimo území České republiky po dobu, než si vyřídí nový pobytový status. Dle názoru městského soudu je přitom takové tvrzení v případě žalobce zcela neurčitě a rozhodnutí žádným způsobem neupřesňuje, jak dlouhá doba by toto „dočasné“ odloučení mělo trvat. Městský soud má přitom za to, že v případě žalobce tuto dobu potřebnou k získání oprávnění k pobytu nelze dovodit pouze z lhůt stanovených zákonem o pobytu cizinců. Správní orgán žádným způsobem nezohlednil skutečnost, že návrat žalobce do České republiky nemusí být pouze formalitou, jak to uvedl ve svém sdělení o překvalifikování řízení o správním vyhoštění na řízení o povinnosti opustit území členských států Evropské unie. Ve svém rozhodnutí nezohlednil, že žalobci v návratu na území České republiky může bránit nesplnění podmínky trestní zachovalosti podle § 174 zákona o pobytu cizinců. Zároveň ze spisového materiálu vyplývá, že OAMP, který o udělení oprávnění k pobytu rozhoduje, zamítl žádost žalobce o udělení přechodného pobytu rodinného příslušníka mimo jiné z důvodu, že shledal, že žalobce představuje nebezpečí pro veřejný pořádek. Z úřední činnosti soudu je dále známo, že žaloba proti rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech cizinců ze dne 29. 6. 2020, č. j. MV-74727-4/SO-2020, byla zamítnuta zdejším soudem rozsudkem ze dne 28. 4. 2022, č. j. 6 A 85/2020-58, kasační stížnost pak byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2023, č. j. 5 Azs 160/2022-63 odmítnuta.
31. Soud konstatuje, že pokud žalobce byl odsouzený k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce šesti let, z výkonu trestu byl propuštěn dne 14. 9. 2017, pak s ohledem na úpravu zahlázení odsouzení nemohl zřejmě splňovat podmínku trestní zachovalosti (srovnej úpravu

§ 88 a 105 trestního zákoníku), minimálně ke dni vydání napadeného rozhodnutí (když soud nemá dispozici údaje, zda byl žalobce podmíněně propuštěn a po jaké době, od toho se pak odvíjí doba, od kdy lze trest zahladit).

32. Za těchto okolností (otázka splnění podmínky trestní zachovalosti a zamítnutí žádosti o povolení k pobytu z důvodu výhrady veřejného pořádku), tak správní orgán I. stupně nemohl posuzovat otázku přiměřenosti rozhodnutí o povinnosti opustit území pouze ve vztahu k otázce krátkodobého vycestování, kdy by žalobce musel mimo Českou republiku pobývat pouze po dobu vyřízení oprávnění k pobytu, neboť v případě žalobce je tato doba s ohledem na předchozí rozhodnutí správních orgánů o žádosti žalobce o povolení k přechodnému pobytu zcela neurčitá.
33. Městský soud má za to, že výhrada veřejného pořádku, kterou správní orgány uplatnily v rozhodnutí o neudělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka České republiky, je přitom užší, než důvody zamítnutí žádosti o oprávnění k pobytu cizince, který není rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Bylo-li tedy v případě žalobce shledáno, že mu (ani v případě, že by spadl pod definici rodinného příslušníka občana Evropské unie) nelze umožnit pobyt na území České republiky, je nepravděpodobné, že by oprávnění k pobytu jednoduše získal jako státní příslušník třetí země, který není rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců.
34. Správní orgán I. stupně jako možnou uváděl alternativu dočasného pobytu žalobce na území jiného členského státu. Městský soud má za to, že i tato možnost pobytu na území jiného členského státu je pouze teoretická a lze mít pochybnosti o tom, zda žalobci bude uděleno povolení ke vstupu na území jiného členského státu. Nelze považovat za automatické, že by jiný členský stát shledal, že žalobce prokáže, že z území členských států vycestuje před skončením platnosti svého krátkodobého víza, když na území členských států pobývají jeho nejbližší rodinní příslušníci a pobýval zde posledních 35 let. Zároveň lze mít s ohledem na věk žalobce (63 let) pochybnosti o tom, že by na území jiného členského státu mohl získat dlouhodobé vízum nebo dlouhodobý pobyt za účelem např. studia, zaměstnání, či podnikání. Městský soud uvádí, že skutečnost, že žalobci není uložen zákaz vstupu na území členských států Evropské unie, je relevantní pro posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, pokud lze předpokládat, že by žalobce mohl získat oprávnění ke vstupu a pobytu na území jiného členského státu, přičemž je nutné zohlednit veškeré individuální okolnosti případu. Městský soud upozorňuje, že také v případě *Boultif proti Švýcarsku* posuzovaly státní orgány Švýcarska kromě možnosti stěžovatele a jeho manželky přesídlit do Alžírsko také otázku možnosti přesídlení žalobce a jeho rodiny do Itálie, kde žalobce v minulosti disponoval pobytovým oprávněním. ESLP však k této možnosti konstatoval, že nebylo prokázáno, že by stěžovatel a jeho manželka mohli získat oprávnění k pobytu na území Itálie, a tudíž by mohli vést svůj rodinný život v Itálii. Obdobně má soud za to, že nebylo řádně odůvodněno, z jakého důvodu správní orgán I. shledal, že by pobyt žalobce na území jiného členského státu byl přiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života žalobce.
35. Žalovaný již jako následek rozhodnutí považoval usazení žalobce v zemi svého původu, nikoli pouze jeho dočasné vycestování. Ve vztahu k tomuto následku rozhodnutí však neprovedl celkové posouzení přiměřenosti dopadů, které rozhodnutí představuje do soukromého a rodinného života žalobce. Žalovaný uvedl, že si žalobce za dopad do soukromého a rodinného života může sám, neboť v České republice páchal trestnou činnost. Městský soud však má za to, že pouze skutečnost, že žalobce vědomě páchal v České

republiky trestnou činností, nemůže bez dalšího znamenat, že je ukončení jeho pobytu přiměřeným zásahem do jeho rodinného života. Právě účelem posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života je posouzení otázky, zda některý zájem státu převažuje nad právem žalobce na rodinný a soukromý život. Správní orgány sice uvádějí, že tomu tak je, městský soud však musí přisvědčit žalobci, že v rozhodnutích chybí zhodnocení ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy, a to konkrétně, jaký je cíl povinnosti žalobce opustit území členských států Evropské unie, a řádné posouzení, zda je toto opatření nezbytné. Z prvostupňového rozhodnutí totiž nelze dovodit, že je důvod povinnosti žalobce opustit území jiný, než že žalobce na území České republiky nemá povolení k pobytu. Vzhledem k tomu, že správní orgán I. stupně počítá s návratem žalobce ihned po získání oprávnění k pobytu, nelze na základě prvostupňového rozhodnutí dospět k závěru, že by vycestování žalobce z území bylo nutné z důvodu jeho předchozí trestné činnosti. Na rozdíl od správního orgánu I. stupně žalovaný konstatoval, že je vycestování žalobce přiměřeným následkem jeho trestné činnosti, což nasvědčuje tomu, že má odlišný názor od správního orgánu I. stupně. Zároveň se však žalovaný k závěrům prvostupňového správního orgánu jednoznačně nevyjádřil, zda je považuje za správné, či nikoli, a z jakých důvodů (a to za situace, kdy v odvolání bylo právě řádné posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života zpochybňováno), žalovaný své posouzení pak postavil na zcela odlišných základech. Žalovaný zároveň dále uvedl, že žádosti o oprávnění k pobytu na území ČR je nutno podat na zastupitelském úřadě, je tedy dána nutnost vycestovat, zároveň se však nijak nevyjadřuje a nehodnotí reálnou možnost žalobce získat nějaký druh povolení k pobytu, vzhledem k jeho trestní minulosti. Popsané úvahy správních orgánů měly z rozhodnutí jednoznačně vyplývat, neboť bez nich nemůže soud řádně posoudit, zda jsou závěry žalovaného o přiměřenosti rozhodnutí o povinnosti opustit území správné, či nikoliv.

36. Za těchto okolností nezbylo soudu než zrušit napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost. Žalobce považoval ve věci nařízení jednání, soud však rozhodl bez jednání, jak umožňuje v případě nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí ust. § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
37. V rámci dalšího řízení žalovaný řádně posoudí přiměřenost dopadů rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států Evropské unie. V první řadě zhodnotí, jaké budou dopady vycestování žalobce, tj. zda se skutečně bude jednat o dočasný pobyt žalobce na území Vietnamu, než si vyřídí oprávnění ke vstupu na území České republiky, případně zda dopadem bude nutná reintegrace a dlouhodobé setrvání žalobce na území Vietnamu. Žalovaný zároveň jednoznačně uvede, z jakého důvodu je na místě přijmout rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států Evropské unie, tj. zda je tímto důvodem potřeba získání povolení k pobytu, nebo hrozba, kterou žalobce představuje. Následně žalovaný posoudí, zda existuje náhlá potřeba v demokratické zemi pro vycestování žalobce, přičemž zohlední povahu a závažnost nebo druh protiprávního jednání žalobce, délku pobytu na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.
38. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují zaplacený soudní poplatek celkem 4 000 Kč, náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm.

a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], sepis žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], a to 2 úkony po 3 100 Kč. Za jeden úkon právní služby (návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví) náleží zástupci odměna ve výši 1550 Kč [jedná se o odměnu podle § 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5, vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši jedné poloviny v souladu s návětím § 11 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., jelikož návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví je svou povahou a účelem nejbližší návrhu na předběžné opatření, k němuž došlo po zahájení řízení]. Dále byla žalobci přiznána náhrada hotových výdajů za tři úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. po 300 Kč; celkem tedy paušální náhrada činí 900 Kč. Odměna advokáta byla zvýšena o DPH ve výši 21 %, tj. 1 816,50 Kč. Celkem tak náklady řízení žalobce činí 14 466,50 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. března 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně